

Heraldica Varia

DONATIONER

Herr Anders Lagrelius, Rönninge, har donerat sköldebrevet i original för utdöda adliga ätten nr 1620 Lagerborg tillsammans med en stålstamp för samma ätt samt en porträttmedaljong i brons föreställande forskningsresanden Sven Hedin. När Sven Hedin adlades 1902 kom han att bli den siste som adlades i Sverige. Han introducerades 1904 under nr 2349.

Ryttmästaren vid Livregementet till häst, sedermera överstelöjtnanten, Olof Olofsson Skragge (1670–1736) och hans broder kaptenen vid Hälsinge regemente, sedermera överstelöjtnanten, Daniel Olofsson Skragge (1686–1751), adlades den 23 juni 1719 på Karlbergs slott av drottning Ulrika Eleonora med namnet Lagerborg. Ätten introducerades 1720 under nuvarande nr 1620.

Ätten utslocknade på svärdssidan den 29 april 1961 och på spinnsidan den 25 februari 2004 med Susanna Lagerborg, gift Bagge, moster till donatorn Anders Lagrelius.

Vapnet är talande med en borg flankerad av två lagerkvistar.

Fru Agneta Norlin, född von Euler-Chelpin, Saltsjöbaden, har donerat sköldebrevet i original för bayerska adliga ätten von Euler-Chelpin.

Överpostrådet Karl Euler-Chelpin (1809–1900) upphöjdes den 26 juni 1884 i Brunnenkopf i bayerskt adligt stånd av konung Ludvig II av Bayern. Vid adlandet erhöll Karl von Euler-Chelpin den utdöda ätten Ulner von Dieburgs vapen.

Fru Birgitta von Euler-Chelpin Müller, född von Euler-Chelpin, Saltsjöbaden (syster till fru Agneta Norlin ovan), har donerat ett stort anträdd från början av 1700-talet för ätten von Euler-Chelpin. Anträdet består av åtta pappersark uppfodrade på ett stort utvikbart ark.

Systrarna von Euler-Chelpin är medlemmar av Ointroducerad Adels Förening där ätten von Euler-Chelpin listats i samtliga årgångar av medlemskalendern sedan 1912.

Adliga ätten Lagerborg nr 1620.

DEPOSITIONER

Huvudmannen Christer von Hedenberg, Bålsta, har deponerat sköldebrevet i original för adliga ätten nr 2245 von Hedenberg.

Majoren i generalstaben och kaptenen vid andra gardesregementet, sedermera översten och chefen för Västerbottens regemente och landshövdingen i Norrbottens län, Carl August Hedenberg (1784–1849), adlades jämlikt 37 § 1809 års regeringsform, innebärande att endast huvudmannen innehar adlig värdighet, den 15 oktober 1816 på Stockholms slott av konung Karl XIII med namnet von Hedenberg. Ätten introducerades den 31 maj 1817 under nr 2245.

Adliga ätten von Euler-Chelpin.

Vapnet är delvis talande med ett berg i det ena fältet.

Huvudmannen friherre Carl-Henrik Posse af Säby, Åkersberga, har deponerat friherrebrevet i original för friherrliga ätten nr 57 Posse af Säby.

Landshövdingen i Kalmar län och på Öland, sedermera landshövdingen i Väst-

manlands län och häradshövdingen i Vadsbo härad i Västergötland, Mauritz Nilsson Posse (1632–1702), upphöjdes i friherrlig värdighet den 8 september 1673 på Kalmar slott av konung Karl XI och skulle skriva sig till Säby. Ätten introducerades den 22 september 1675 under nr 57.

Vapenritningen i friherrebrevet är mycket

Friherrliga ätten Posse af Säby nr 57.

Adliga ätten von Hedenberg nr 2245.

intressant då tidigare återgivningar av vapnet i heraldiska verk, så även vapenplåten i Riddarhussalen, avviker i flera aspekter från denna. Mest anmärkningsvärt är att den röda borgen i fält 2 och 3 står i ett fält av silver – i alla andra återgivningar är fältet av guld. Andra detaljer som nu kan klaras upp är att lejonet i fält 4 skall även det vara krönt och det Posseska hjärtvapnet skall vara krönt av en friherrlig krona.

Tersmedenska släktföreningen har deponerat friherrebrevet i original för utdöda friherrliga ätten nr 338 Tersmeden.

Vice presidenten i Krigskollegium, generaladjutanten och översten i armén, sedermera generalmajoren och presidenten i kam-

Friherrliga ätten Tersmeden nr 338.

marrätten, Fredrik Tersmeden (1752–1819) upphöjdes i friherrlig värdighet jämlikt 37 § 1809 års regeringsform, innebärande att endast huvudmannen innehar friherrlig värdighet, den 29 juni 1809 på Stockholms slott av konung Karl XIII. Ätten introducerades den 21 juni 1811 under nr 338. Ätten utslöcknade den 9 maj 1914.

Vapnet är kvadrerat med det gamla Tersmedenska vapnet i hjärtskölden. De korslagda kommandostavarna i första och fjärde fältet är krigsmannaattribut som speglar Fredrik Tersmedens militära karriär. I andra och tredje fält återfinns friherrliga ätten Sparres vapen som hans hustru friherrinnan Marie Stanislas Josefina Sparre (1764–1842) tillhörde. Förutom att hon även var fransk grevinna var hon även statsfru hos drottning Sofia Magdalena och 1817 fick hon riksrådinevärdighet. Sköldebrevet för adliga ätten nr 1940 C Tersmeden är sedan tidigare redan donerat till Riddarhuset. Se *Arte et Marte* nr 1 2013.

DEPONERING

Vi vill passa på att påminna om möjligheten att på ett tryggt och säkert sätt och utan kostnad kunna deponera sköldebrev i Riddarhusets arkiv. Ta gärna kontakt för närmare information, telefon 08-723 39 95, e-post goran.morner@riddarhuset.se.

Vi är också tacksamma för aktuella uppgifter om innehav av sköldebrev, i privat ägo eller på offentliga institutioner. ☞

Göran Mörner, riddarhushuseolog

FOTO: GÖRAN MÖRNER.